

Obrežni pas – od politik spregledan k politikam celostnega upravljanja

Priporočila¹

Pri razvoju in izvajanju politik za izboljšano upravljanje obrežnega pasu podajamo naslednjih pet ključnih sporočil z izvedljivimi priporočili skupaj s kratko razlago, ki temelji na razpoložljivih in ustreznih dokazih. Nekatera priporočila so izvedljiva takoj, saj so odvisna samo od »politične volje«, medtem ko so nekatera druga, na primer, spremembe politike EU bolj dolgoročna, saj je proces povezan s ciklom revizij politik.

1. Sprejeti celosten družbeno-ekonomski in okoljsko dinamičen pogled na obrežni pas.

Obrežni pasopvi niso priznani kot ključna dobrina in njihovo trajnostno upravljanje ni dovolj podprto na vseh ravneh odločanja in med vsemi deležniki. Spodbujanje celostnega družbeno-ekonomskega in okoljsko dinamičnega pogleda bo zagotovilo trajnostno upravljanje obrežnih pasov.

2. Posodobiti direktive EU in nacionalne zakonodaje.

Obrežni pas kljub svoji ključni vlogi za sladkovodne ekosisteme ni jasno vključen v številne evropske politike. Direktive Evropske unije ter nacionalno zakonodajo in predpise je treba posodobiti na podlagi znanstvenih dokazov, da bi zagotovili, da so obrežni pasovi bolje vključeni v upravljanje vodnih virov in prostorsko načrtovanje.

3. Učinkovito uskladiti vse politike, povezane z obrežnimi območji.

Jasno je, da ekološke funkcije obrežnih pasov vplivajo na več sektorjev. Obstaja tveganje, da različni sektorji oblikujejo politike izolirano, puščajo vrzeli ali ustvarjajo konflikte. Obstaja potreba po boljši artikulaciji različnih politik s skupnimi ocenami na strateški in lokalni operativni ravni.

4. Izvesti prilagodljivo upravljanje z ustreznim spremljanjem in vrednotenjem stanja.

Kompleksnost obrežnega pasu otežuje napovedovanje obnašanja sistema in tako vodi do potrebe po vključitvi negotovosti v upravljanje. Zaradi tega sta potrebna spremljanje in vrednotenje stanja, da se prilagodijo prakse upravljanja in da se zagotovi skladnost s cilji upravljanja.

5. Izvajati pristop soustvarjanja politik in spodbujati prenos znanja.

Obstajajo vrzeli med sodobnimi znanstvenimi dognanji in odločanjem. Ključna pri soočanju s temi izzivi je uporaba modela soustvarjanja povezav med politiko in znanostjo, ki omogoča izmenjavo in soustvarjanje znanja z namenom obogatitve odločanja. Soustvarjanje politik bo prispevalo k trajnostnemu upravljanju obrežnih območij in bo imelo za posledico stabilne obrežne ekosisteme in trajnostno blaginjo ljudi.

¹ To besedilo je prevod 8. poglavja dela z naslovom: "Riparian zones - from policy neglected to policy integrated" objavljenega v letu 2022 v mednarodni reviji "*Frontiers in Environmental Science*" (avtorji: Gorazd Urbanič, Emilio Politti, Patricia Maria Rodríguez-González, Robin Payne, Derek Schook, Maria Helena Alves, Ana Anđelković, Daniel Bruno, Mila Chilikova-Lubomirova, Sara Di Lonardo, Roey Egozi, Virginia Garófano-Gómez, Inês Gomes Marques, Marta González del Tánago, Yaşar Selman Gültekin, Bruna Gumiero, Seppo Hellsten, Georgi Hinkov, Jiří Jakubínský, Philippe Janssen, Roland Jansson, Mary Kelly-Quinn, Timea Kiss, Stefan Lorenz, Roberto Martinez Romero, Zlatko Mihaljević, Eva Papastergiadou, Maja Pavlin Urbanič, Ellis Penning, Tenna Riis, Jozef Šibík, Mária Šibíková, Tzvetan Zlatanov, Simon Dufour); <https://doi.org/10.3389/fenvs.2022.868527>.